

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 212/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Dudíťa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **WM Development, s.r.o.**, Nevädzová 6E, Bratislava, zastúpenej Mgr. Andrejom Maarom, advokátom, Dunajská 8, Bratislava, proti uzneseniu Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-5S/280/2022-206 z 20. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka pred podaním návrhu na začatie územného konania požiadala magistrát hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava o záväzné stanovisko k súladu navrhovanej stavby bytový dom – rezidencia [REDAKOVANÉ] s územným plánom. Magistrát vydal záväzné stanovisko o súlade stavby s územným plánom 15. decembra 2016.

3. Stavebníkom stavby „[REDAKOVANÉ]“ (v blízkosti navrhovanej stavby, pozn.), v ktorej dnes vlastní nehnuteľnosti žalobcovia, bola spoločnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] s ktorou sťažovateľka uzatvorila 14. novembra 2016 memorandum o spolupráci.

4. Sťažovateľka podala návrh na vydanie územného rozhodnutia 27. júna 2017. V územnom konaní boli vznesené výlučne námietky k umiestneniu stavby účastníkmi, ktorí boli z konania neskôr právoplatne vylúčení. Právny predchodca žalobcov [REDAKOVANÉ] udelil súhlas

s umiestnením stavby rezidencia [REDAKOVANÉ] 10. mája 2017, ktorý nebol počas územného ani stavebného konania odvolaný. Pokiaľ žalobcovia vstúpili do práv a povinností účastníka konania [REDAKOVANÉ] v stavebnom konaní, potom musia podľa názoru sťažovateľky rešpektovať, že ich právny predchodca písomne v konaní vyjadril súhlas s umiestnením stavby, stavbou chodníka, balkóna a ďalších stavebných objektov a že počas celého územného a stavebného konania nepodal žiadne námietky ani odvolania.

5. Správnu žalobou doručenu pôvodne Krajskému súdu v Bratislave sa žalobcovia domáhajú preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného Okresného úradu Bratislava, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-BA-OVBP2-2022/030022/ZAD z 3. októbra 2022, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcov a potvrdené prvostupňové rozhodnutie mestskej časti Bratislava-Nové Mesto o povolení stavby „Bytový dom – rezidencia [REDAKOVANÉ]“ na ulici [REDAKOVANÉ] v Bratislave. Sťažovateľke, ktorá je stavebníkom predmetnej stavby, bolo vydané územné rozhodnutie č. 2994/2019/UKSP/SILJ-11 z 9. októbra 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 1. novembra 2019.

6. Žalobcovia v správnej žalobe zároveň požiadali správny súd, aby správnej žalobe priznal odkladný účinok podľa § 185 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) z dôvodu hroziacej závažnej ujmy, keďže vydané rozhodnutie potvrdilo stavebné povolenie, na základe ktorého môže stavebník realizovať povolenú stavbu bytového domu [REDAKOVANÉ], čím dôjde k nenapraviteľným a neodstrániteľným zmenám na stavebných pozemkoch a súčasne sú tým ohrozené vlastnícke práva žalobcov, keďže hrozí poškodenie dotknutých pozemkov a stavieb na nich postavených. Žalobcovia tvrdili, že ak bude ich žalobe vyhovieť bez toho, aby jej bol priznaný odkladný účinok, zároveň to bude znamenať, že súdna ochrana práv žalobcov bude len iluzórna, pretože na stavebných pozemkoch bude medzicasom postavený bytový dom [REDAKOVANÉ] a nemožno sa domnievať, že dôjde k navráteniu stavebných pozemkov do pôvodného stavu. Z toho vyplýva, že žalobcom hrozí závažná a neodstrániteľná ujma na ich právach a oprávnených záujmoch v korelácii s nedostatočne zisteným skutkovým stavom veci.

7. Správny súd napadnutým rozhodnutím priznal odkladný účinok podanej správnej žalobe, a to do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Správny súd odôvodnil napadnuté rozhodnutie tým, že okamžitým výkonom rozhodnutia žalovaného by hrozila vážna ujma, čo podľa sťažovateľky popiera samotný fakt, že odo dňa jeho vykonateľnosti, ktorá mala byť spôsobilá spôsobiť okamžitú ujmu žalobcom, teda od 19. októbra 2022, do oznámenia rozhodnutia o priznaní odkladného účinku 29. januára 2024, uplynulo 468 dní. Ak ujma nenastala v uvedenom období, potom trpí napadnuté rozhodnutie nedostatkom v logickom zdôvodnení. Z elementárnych časových súvislostí je zrejmé, že hrozba okamžitej ujmy vykonateľnosťou rozhodnutia žalovaného bola vylúčená uplynutím 428 dní (ku dňu vydania napadnutého rozhodnutia), počas ktorých ujma žalobcom nenastala. Ak by aj dnes vznikla žalobcom ujma, nebolo by možné ju kvalifikovať ako ujmu, ktorá vznikla z okamžitej časovej súvislosti s nadobudnutím vykonateľnosti rozhodnutia žalovaného.

9. Sťažovateľka považuje za porušenie práva na spravodlivý proces, ak správny súd bez akéhokoľvek odôvodnenia za hrozbu okamžitej škody považuje stav, keď škoda nenastala

po dobu 428 dní po rozhodujúcej udalosti. Odôvodnenie hrozby okamžitej ujmy považuje sťažovateľka za nedostatočné.

10. Právo sťažovateľky na spravodlivý proces bolo porušené aj tým, že správny súd vôbec nezdôvodnil, ako môže vzniknúť vykonateľnosťou stavebného povolenia poškodenie pozemkov a stavieb žalobcov.

11. Súd v rozhodnutí poukázal na judikatúru ústavného súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, od ktorej sa pri rozhodovaní zásadne odklonil. Správny súd citoval z uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 364/2017, ako aj z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7Sžks/17/2018, ktoré však nesprávne aplikoval.

12. Sťažovateľka zdôrazňuje, že v danom prípade nejde o poľnohospodárske pozemky, kde by mohla byť realizáciou stavby zničená úroda žalobcov. Zároveň v rozhodnutí nie je ani uvedené, ktoré pozemky majú byť poškodené. Pri stavbách súd uvádza, že majú byť poškodené, ale neuvádza, ktoré stavby sú poškodené ani aká škoda hrozí. Tiež treba zdôrazniť, že odložená je vykonateľnosť stavebného povolenia. V danom prípade je však už 4 roky právoplatné územné rozhodnutie na umiestnenie stavby, ktorá je totožná so stavbou povolenou stavebným povolením. Na danom pozemku je stavba domu danej funkcie a hmoty nezvratne umiestnená; v stavebnom povolení sa už len špecifikujú podrobnosti jej vyhotovenia. Ani prípadné zrušenie stavebného povolenia v správnom súdnom konaní neznamená, že sa zmení či zneprávoplatní územné konanie. Nasledoval by opäť proces stavebného konania, v ktorom by sa povolila stavba súladná s územným rozhodnutím. Súd všeobecne uvádza ohrozenie subjektívnych sfér a vlastníckych práv žalobcov bez akejkoľvek špecifikácie práv, ktoré majú byť porušené, stavieb, ktorých poškodenie hrozí, ako aj výšky škody, ktorá hrozí. Rovnako tak absentuje akékoľvek relevantné preukázanie existujúcej hrozby. Jediný dôkaz, na ktorý súd poukázal, je fotodokumentácia bez bližšej špecifikácie. Žalobcovia predložili fotodokumentáciu stromov vysadených sťažovateľkou, ktorá má preukazovať, že stavebník si nesplnil povinnosť uloženú výrubovým rozhodnutím a nevysadil na pozemku stromy a určite ich ani nevysadí. Z rozhodnutia súdu nie je možné zistiť, čo z tejto fotodokumentácie usúdil. Rovnako bola pripojená ortofotomapa, ktorou žalobcovia vyvracajú správnosť katastrálnej mapy a projektovej dokumentácie. Ortofotomapa nie je dôkazným prostriedkom spôsobilým vyvrátiť správnosť údajov v katastrálnej mape. Predložená ortofotomapa nie je prameňom geodetických informácií, pretože svojou prirodzenou povahou vylučuje, aby ním bola.

13. Zároveň správny súd pri rozhodovaní nezohľadnil škodu, ktorá hrozí vydaním napadnutého rozhodnutia sťažovateľke, ktorá vedie stavebné konania v rôznych formách týkajúcich sa predmetnej stavby od roku 2016, pričom v dôsledku napadnutého rozhodnutia musela zastaviť prípravu stavebných prác.

14. Okrem práva na spravodlivý proces, ktoré bolo porušené nedostačným odôvodnením napadnutého rozhodnutia, bolo porušené aj právo sťažovateľky na právnu istotu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením správneho súdu o priznaní odkladného účinku správnej žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie o povolení stavby „Bytový dom – rezidencia [REDACTED]“ v Bratislave, ktorej stavebníkom je sťažovateľka.

16. S prihliadnutím na predmet ústavného prieskumu, ktorým je v tomto prípade rozhodnutie vo veci návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, t. j. rozhodnutie vydané v dosiaľ právoplatne neskončenom konaní, ústavný súd konštatuje, že je daná právomoc z ústavnoprávneho hľadiska preskúmať rozhodnutie správneho súdu, keďže proti nemu procesný kódex nepripúšťa podanie kasačnej sťažnosti a súčasne namietané procesné pochybenia správneho súdu, keďže sa týkajú výlučne štádia rozhodovania vo veci priznania odkladného účinku, nemôžu byť uplatnené v neskoršom štádiu konania (m. m. IV. ÚS 328/2021).

17. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (I. ÚS 31/05) a v zásade nemá právomoc preskúmať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, so základnými právami. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujú a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 43/04).

18. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

19. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane pripomína, že rozhodnutie o priznaní alebo nepriznaní odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 SSP je svojou podstatou dočasným rozhodnutím, nie je rozhodnutím vo veci samej a následky z neho plynúce nie sú konečné a nezmeniteľné (m. m. III. ÚS 468/2018, I. ÚS 158/2020, I. ÚS 135/2022). Posúdenie splnenia podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žalobe je zásadne vecou konajúceho správneho súdu, pričom k prieskumu reálnej existencie týchto podmienok nie je ústavný súd oprávnený. Podstatou prieskumu tohto rozhodnutia tak môže byť len obmedzený test ústavnosti, t. j. posúdenie, či má rozhodnutie o (ne)priznaní odkladného účinku zákonný podklad, či bolo vydané príslušným orgánom a taktiež či nie je prejavom svojvôle, najmä či je náležite odôvodnené (m. m. I. ÚS 346/2017).

20. Keďže aj v konaní o priznaní odkladného účinku správnej žalobe musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu (napr. I. ÚS 295/2021), ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zameral na posúdenie, či krajský súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody vyhovenia návrhu žalobcov na priznanie odkladného účinku správnej žalobe.

21. Inštitút odkladného účinku správnej žaloby je koncipovaný predovšetkým ako dočasná procesná ochrana žalobcu pred okamžitým výkonom pre neho nepriaznivého rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy, ak sú na to splnené zákonom vyžadované podmienky. Ide teda o výnimočný inštitút, ktorého účelom je ochrániť adresáta verejnej správy pred prípadnými neodstrániteľnými negatívnymi následkami aktov verejnej správy.

22. Ťažiskom sťažostnej argumentácie je námietka sťažovateľky o nedostatočnom a arbitrárnom odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý podľa jej názoru (i) nesprávne vyhodnotil existenciu hrozby okamžitej ujmy, ktorá bola vylúčená už z dôvodu uplynutia dlhého časového obdobia od vykonateľnosti rozhodnutia žalovaného ku dňu vydania napadnutého rozhodnutia, počas ktorého ujma žalobcom nenastala, (ii) nezdôvodnil vznik škody na pozemkoch a stavbách žalobcov v súvislosti s vykonateľnosťou stavebného povolenia, (iii) nezohľadnil škodu, ktorá hrozí vydaním napadnutého rozhodnutia sťažovateľke, (iv) nesprávne aplikoval judikatúru ústavného súdu a najvyššieho súdu, na ktorú v napadnutom rozhodnutí odkázal.

23. Po oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia a posúdení sťažovateľkiných námietok ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa pri rozhodovaní nedopustil svojvôle, pretože vychádzal z relevantných ustanovení Správneho súdneho poriadku regulujúcich priznanie odkladného účinku správnej žalobe a v súvislosti s tým sa náležitým spôsobom zaoberal tvrdeniami žalobcov obsiahnutými v ich návrhu o hrozbe vzniku značnej finančnej škody, ktorú by im malo preskúmané správne rozhodnutie spôsobiť. Podľa názoru ústavného súdu nevybočilo namietané uznesenie krajského súdu z medzí ústavnosti, ako to tvrdí sťažovateľka v ústavnej sťažnosti, pričom krajský súd svoje rozhodnutie stručne, no zároveň ústavne konformne odôvodnil (bod 12 odôvodnenia), čím postupoval v súlade s § 149 ods. 2 SSP, ktorý pripúšťa stručné odôvodnenie, pokiaľ nejde o rozhodnutie vo veci samej.

24. Krajský súd zreteľne ozrejmil, že predpokladom vyhovenia návrhu žalobcov boli ich tvrdenia podložené konkrétnymi dôkazmi za súčasného zohľadnenia predmetu súdneho prieskumu, ktorým je stavebné povolenie, s ktorým je priamo spojená realizácia dotknutej stavby. Bez odloženia vykonateľnosti by podľa krajského súdu nebolo možné vylúčiť negatívny zásah do subjektívnych práv žalobcov, ktorý by mal nezvratný charakter. Hrozba iného vážneho nenapraviteľného následku bola podľa názoru krajského súdu dostatočne preukázaná.

25. Z ústavného hľadiska tak ústavný súd nenachádza priestor, aby do tohto hodnotenia krajského súdu akokoľvek zasiahol o to viac, že sťažovateľka sa k návrhu žalobcov na priznanie odkladného účinku správnej žalobe nevyjadrila, čím sama do značnej miery podmienila nároky na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, keďže krajský súd mohol brať do úvahy iba tvrdenia a dôkazy produkované žalobcami a tie posúdiť z hľadiska splnenia zákonných predpokladov (§ 185 SSP) pre pozitívne rozhodnutie o odkladnom účinku správnej žaloby, zohľadňujúc najmä ujmu, ktorá by mohla zmariť ochranu subjektívnych práv žalobcov.

26. Ak sťažovateľka poukazuje na nesprávnu aplikáciu rozhodnutia najvyššieho súdu (7Sžks/17/2018) a ústavného súdu (III. ÚS 364/2017) v obdobných veciach, ústavný súd k tomu dodáva, že každý návrh na priznanie odkladného účinku je výsledkom individuálneho posúdenia konajúceho správneho súdu, ktorý o ňom musí po zvážení všetkých pre dané konanie relevantných skutočností rozhodnúť spôsobom zodpovedajúcim zákonnej úprave. Predmetná námietka je vzhľadom na právne závery uvedené v predmetných rozhodnutiach, ktoré predovšetkým judikujú potrebu riadneho preukázania existencie možnej závažnej hrozby či iného nenapraviteľného následku v prípade rozhodnutia o odložení vykonateľnosti správnej žaloby, a vzhľadom na závery krajského súdu v napadnutom rozhodnutí, ktoré nie sú s nimi rozporné, právne irelevantná.

27. Ústavný súd tak uzatvára, že po posúdení ústavnej sťažnosti z hľadiska kompetencií zverených mu ústavou, t. j. z pozície orgánu ochrany ústavnosti, nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

28. Ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje výlučne námietky, ktoré predtým neboli predmetom ich preskúmania v konaní pred krajským súdom z dôvodu ich neuplatnenia sťažovateľkou (sťažovateľka doručila krajskému súdu vyjadrenie k meritu správnej žaloby, avšak bez námietok k navrhovanému odkladnému účinku), čo mohlo viesť aj k záveru o neprípustnosti podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd napriek tomu uprednostnil materiálny prieskum ústavnej sťažnosti.

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu